

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Název projektu: Zlepšení inkluze při výuce zahradnictví

Registrační číslo projektu: CZ.07.4.68/0.0/0.0/16_037/0000291
KA01

Výsadba stromů Kácení stromů

Zpracoval: Ing. Marek Hamata

Praha, srpen 2019

Obsah

1. Výsadba stromů s.3

2. Kácení stromů s.15

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

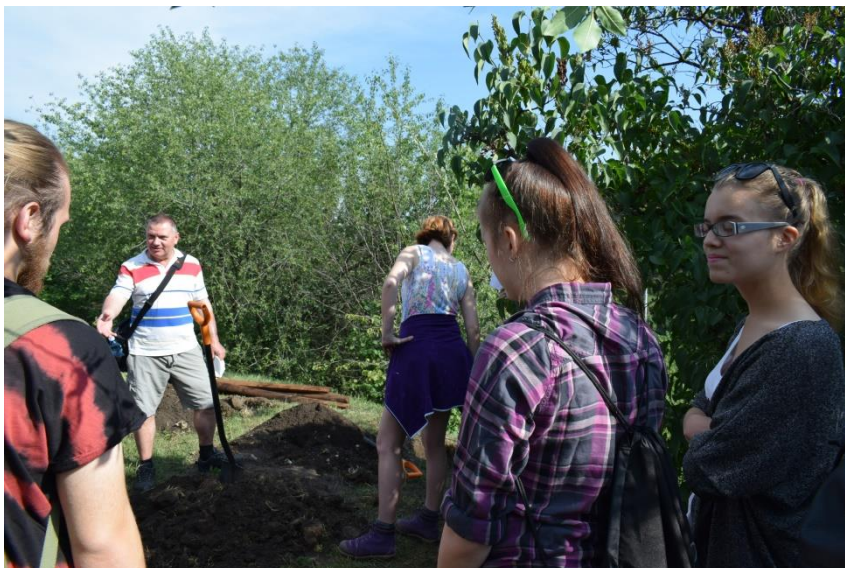
Název projektu: Zlepšení inkluze při výuce zahradnictví

Registrační číslo projektu: CZ.07.4.68/0.0/0.0/16_037/0000291
KA01

Téma: Výsadba stromů

Cíl: objasnit význam výsadby stromů a vysvětlit pojem technologie výsadby

Hloubení výsadbové jámy

Diskuze o substrátu

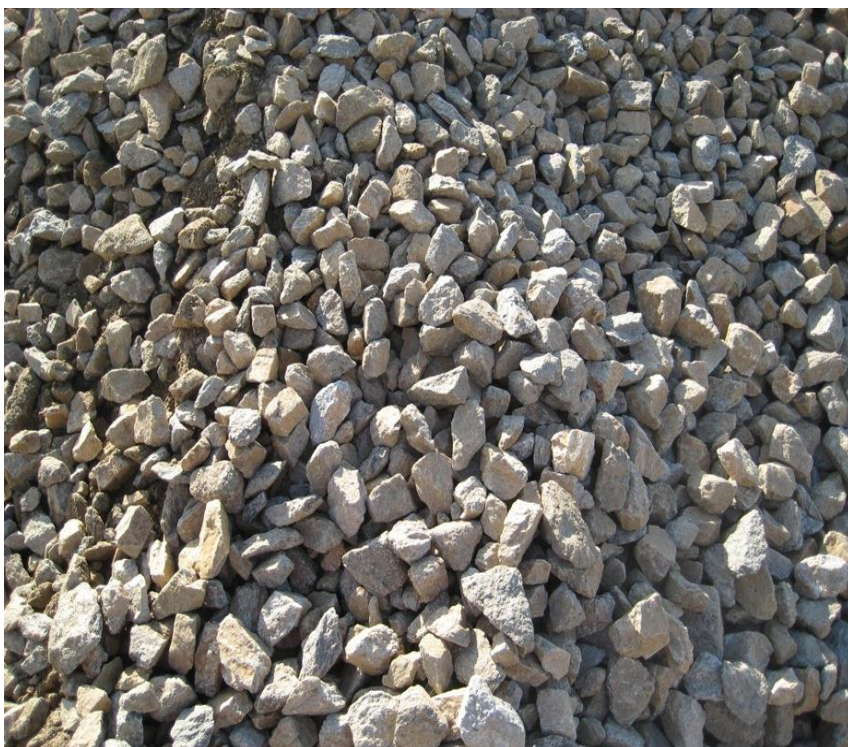
původní antropogenní půda k namíchání substrátu

Výsadbová jáma obdélníkového půdorysu

Drenážování výsadbové jámy

Drenáž ve výsadbové jámě včetně separační tkaniny

Manipulace se stromem

Řez stromu před výsadbou

Umístění stromu do výsadbové jámy

Vycentrování stromu ve výsadbové jámě

Kotvení stromů třemi kůly – systém Optimal a vyvážení stromu ke kůlům bavlněným popruhem

Nátěr kmenů arboflexem

kotvení stromu kůly ve svahu

Kontrolní otázky

- Jaké půdy a substráty jsou vhodné pro výsadbu stromů?
- Jaký tvar a velikost musí mít výsadbová jáma pro stromy?
- K čemu slouží drenáž ve výsadbové jámě stromu?
- Proč strom před výsadbou řežeme v koruně?
- Proč nařezáváme koš a plachetku na kořenovém balu stromu?
- Jak hluboko vysazujeme stromy?
- Čím natíráme kmeny stromů a proč?
- Kolika kůly kotvíme stromy a jakým materiálem vyvazujeme stromy ke kůlům?
- K čemu slouží a z jakého materiálu je závlahová mísa?

Zpětná vazba

Žáci se zajímali o postup při výsadbě stromů s balem a živě diskutovali o řezu stromů, zda se provádí řez na jaře nebo na podzim. Pedagog, Ing. Marek Hamata kvalitně hodnotil přístup žáků střední školy k projednávání problematice a posoudil odpovědi na kontrolní otázky.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Název projektu: Zlepšení inkluze při výuce zahradnictví

Registrační číslo projektu: CZ.07.4.68/0.0/0.0/16_037/0000291

KA01

Téma: Kácení stromů

Cíl: objasnit význam kácení stromů a vysvětlit termíny při kácení stromů

Kácení stromů patří mezi nejrizikovější práce, při které každoročně přijde o život, nebo se těžce zraní nemalé procento lidí. Kácení stromů je také jednou z fyzicky i psychicky nejnáročnějších prací. Je nevyhnutelné zde spojit veškeré zkušenosti a obezřetnost, aby kácení stromů probíhalo bezpečně a s výborným výsledkem. Nejedná se o pouhé použití síly bez promyšlených a dobře plánovaných kroků.

Kácení stromů bez pokut a bez povolení

Je možné skácet bez povolení smrk na zahradě, který zamezuje výhledu do krajiny? A co stará jablň, jejíž padající listí bude zanášet plánovaný bazén? Kdy je nutné žádat o souhlas s kácením stromů a kdy stačí vzít pilu a pustit se do práce? V článku jsem se zaměřil na téma kácení stromů z pohledu zákonů, abyste se vyhnuli zbytečným pokutám.

Kácení stromů spadá pod Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny a dále se řídí vyhláškou 189/2013 Sb. o ochraně dřevin a povolování jejich kácení ve znění vyhlášky č. 222/2014 Sb. Zákon upravuje obecná pravidla a normy pro ochranu přírody, nicméně zmiňovaná vyhláška upravuje od 1. listopadu 2014 jaké dřeviny se mohou kácet, kdy, je-li třeba povolení ke kácení a co má žádost obsahovat.

Kácení bez povolení

Citovaná vyhláška z roku 2014 v §3 stanovuje pravidla, kdy není třeba žádat o povolení ke kácení dřevin a to:

- a) pro dřeviny o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí,
- b) pro zapojené porosty dřevin, pokud celková plocha kácených zapojených porostů dřevin nepřesahuje 40 m²,

c) pro dřeviny pěstované na pozemcích vedených v katastru nemovitostí ve způsobu využití jako plantáž dřevin,

d) pro ovocné dřeviny rostoucí na pozemcích v zastavěném území evidovaných v katastru nemovitostí jako druh pozemku zahrada, zastavěná plocha a nádvoří nebo ostatní plocha se způsobem využití pozemku zeleň.

Dá se tedy obecně říci, že dřeviny do 80 cm v obvodu a jakékoliv ovocné stromy na zahradě je možné kácet bez povolení. Pozor ovšem na to, jak jsou pozemky vedeny v katastru nemovitostí (způsob využití pozemku v katastru má být "zeleň") a zda váš dům nebo zahrada již nestojí mimo "zastavěné území" dle katastru.

Co když ale hrozí bezprostřední ohrožení života např. pádem stromu nebo větví?

Oznámení o provedení kácení

V případech, kdy dřeviny ohrožují bezprostředně lidské životy či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu, je možné je pokácet. V §8 odst. 4 Zákona o ochraně krajiny je stanovena povinnost nahlásit toto kácení příslušnému úřadu do 15 dnů.

Stejnou povinnost mají i složky integrovaného záchranného systému, kteří např. likvidují škody po přírodních katastrofách nebo při kalamitních stavech.

Žádost a oznámení o kácení dřevin

Žádost o povolení ke kácení dřevin nebo oznámení o provedeném kácení se oznamuje příslušnému orgánu, kterým je obecní nebo městský úřad. Žádost se vydává ve správním řízení, kde žadatelem (y) je nejčastěji vlastník (nebo více vlastníků) pozemku, na kterém se dřeviny nacházejí. Žádost může podat i nájemce, ale pouze se souhlasem vlastníka.

Účastník řízení (žadatel) pak může v průběhu řízení nahlížet do spisu, dodávat důkazy (např. znalecký posudek) a případně se k rozhodnutí úřadu odvolat do 15 dnů od jeho doručení.

Obsah žádosti

Žádost o povolení ke kácení dřevin (§ 8 odst. 1 zákona) musí vedle obecných náležitostí podání podle správního řádu obsahovat:

- označení katastrálního území, čísla parcely, popis umístění dřevin a zákres
- doložení vlastnického či nájemního práva (výpis z katastru), případně souhlas vlastníka
- specifikaci dřevin, které mají být káceny, zejména druhy, popřípadě rody dřevin, jejich počet a obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí
- důvod žádosti

Pokud pouze oznamujeme úřadu již pokácené dřeviny podle §8 odst. 4 (nebezpečí), musí se navíc doložit skutečnosti nasvědčující tomu, že byly splněny podmínky pro tento postup.

Období pro kácení dřevin

Kácení dřevin by se mělo provádět v období vegetačního klidu, čímž je myšleno období přirozeného útlumu fyziologických a ekologických funkcí. Dohledal jsem, že období vegetačního klidu se obecně bere od 1. října do 31. března, ale není zákonem přesně stanoveno.

Náhradní výsadba a odvody

Úřady mohou ve svém rozhodnutí o povolení kácení dřevin uložit žadateli přiměřenou náhradní výsadbu a to včetně následné péče o tyto dřeviny. Ta je stanovena po nezbytně nutnou dobu, nejvýše však na dobu pěti let.

Někdy úřady neuloží náhradní výsadbu, ale určí, že ten kdo kácí dřeviny z důvodů výstavby (s povolením orgánu ochrany přírody) zaplatí odvod do rozpočtu obce, která jej použije na zlepšení životního prostředí.

Pokuty za porušení

Pokud fyzická osoba poruší zákon a např. pokácí dřevinu rostoucí mimo les bez povolení, může dostat pokutu až 20 tis. Kč a to dle § 87 odst. 2 písm. e) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Jedná-li se o skupinu dřevin, hrozí za tento přestupek dle § 87 odst. 3 písm. d) zákona pokuta až do výše 100 000,- Kč.

Pro právnické osoby je pokuta mnohem vyšší a dle ustanovení § 88 odst. 1 písm. c) zákona může být až 1.000.000,- Kč. Pokuta je jak za poškození, tak za pokácí dřevin nebo skupiny dřevin (mimo les) bez povolení.

Šest zásad kácení stromů

1. Plánujte dopředu

Je důležité, abyste kácení stromů plánovali velice pečlivě. Stromy musíte kácet bezpečně a ve směru, ve kterém chcete, aby spadly. Dobře naplánované kácení rovněž usnadňuje pokračování vaší práce. Nejdůležitějším faktorem, který má vliv na kácení, je případná přítomnost velkých překážek v dané oblasti (elektrické vedení, cesty a budovy, atd.). Pokud víte, že danou oblastí lesa vede silnice nebo že lidé touto oblastí denně procházejí, rozmístěte výstražné značky.

2. Určete směr kácení stromu

Pokračujte určením směru pádu stromu důkladným posouzením stavu stromu. Jak vypadají větve a jak jsou rostlé? V úvahu vezměte také směr větru. Pokud si nejste jisti přirozeným směrem pádu stromu, odstupte od stromu a ověřte to pomocí olovnice (viz detailní popis v textovém rámečku). Vyčistěte prostor okolo stromu v zamýšleném směru kácení. Připravte si únikovou cestu vyklizením prostoru za stromem přibližně 45° v obou směrech.

3. Prořezávání stromu

Po uklizení plochy, připevněte výstražná znamení a rozhodněte o směru pádu stromu a vaší ústupové cesty. Měli byste zkontrolovat, zda máte pro daný úkol dostatečné množství paliva v nádrži. Nyní nastal čas na prořezávání, kterým si usnadníte kácení, protože tak odstraníte překážející nízké větve a větvičky. Nejbezpečnějším způsobem prořezávání je práce nabíhajícím řetězem (spodní strana vodící lišty) shora dolů.

4. Zvolte techniku kácení

Jakmile je kmen zbaven větví do výše ramen, nastal čas provést kácení. Při tom je nutné pamatovat na dvě věci: nedořez by měl mít stejnou tloušťku se správnými rozměry a do zářezu by měl být vložen kácecí klín nebo přetlačná lopatka, aby nemohlo dojít k sevření vodící lišty kmenem stromu. Jakou

techniku kácení byste měli použít, záleží na velikosti stromu, svažítost terénu a velikost vaší řetězové pily. Informace o různých technikách kácení, která metoda nejlépe odpovídá vašim podmínkám, najdete v příručce Práce s řetězovými pilami.

5. Kontrola napadení chorobami

Pokud si všimnete, že má dřevo jinou barvu a je měkké, nebo pokud vypadá spodní část kmene nateklá nebo nemocná, buďte velmi opatrní. Toto je indikace, že je strom napaden hnilobou a to znamená, že je dřevní vlákno velmi slabé. Pokud nastane taková situace, kácejte strom v jeho přirozeném směru pádu a použijte naviják, pokud si nebudete jisti. Napadení hnilobou obvykle ustává ve vyšší části stromu, proto může být řešením kácení stromu s extra vysokým pařezem.

6. Výběr náradí

Při kácení stromu si můžete vybrat z nabídky odpovídajícího náradí pro kácení. Velikost stromu určí, jaký typ náradí pro práci v lese budete potřebovat. Pro nejmenší stromy není obvykle potřeba náradí pro kácení. Síla rukou je postačující možná s pomocí dlouhé násady. Kácecí klín poskytne větší sílu než různé typy přetlačných lopatek. Ve výjimečných případech můžete použít lano a naviják, což je ten nejbezpečnější a nejefektivnější způsob kácení stromů. Prohlédněte si a získejte více informací o různých typech náradí v textovém rámečku.

Jak odhadnout výšku stromu

Přidržete kolík v ruce ve vertikální poloze s vaší paží nataženou přímo před vámi tak, aby délka kolíku byla stejná jako vzdálenost mezi vašim okem a vaší rukou a aby byl vytvořen pravoúhlý trojúhelník mezi vašim okem, rukou a vrcholem kolíku.

Dívejte se na strom a zůstaňte stát v takové vzdálenosti, ve které je výška stromu stejná, jako je délka kolíku. Pokud se strom naklání, získáte mnohem přesnější výsledek, pokud budete měření provádět ze strany tak, aby se strom nenakláněl ani směrem k vám nebo od vás.

Vzdálenost mezi vámi a stromem odpovídá výšce stromu.

Jak změřit náklon stromu pomocí olovnice

Zaměřte provázek s olovnicí směrem na vrchol kmene stromu.

Změřte vzdálenost od svislice provázku s olovnicí ke středu kmene v úrovni země.

Náradí ke kácení

Kácecí lopatka je nejvhodnější pro malé stromy při prořezávání. Než vyřezáte celý hlavní řez, vložte dovnitř kácecí lopatku. Postavte se celou vahou na lopatku. Kácecí lopatka je obvykle zasunovací, a proto ji můžete nosit v pouzdře zavěšeném na opasku.

Přetlačná lopatka se používá pro relativně malé stromy. Existuje mnoho různých přetlačných lopatek s rozdílnými délkami páky. Než vyřezáte celý hlavní řez, vložte dovnitř přetlačnou lopatku. Abyste maximalizovali zdvihací výkon, umístěte přetlačnou lopatku nejprve do středu hlavního řezu. Zvedejte nohama a držte rovná záda.

Nárazová lopatka se používá stejným způsobem jako přetlačná lopatka. Může se rovněž použít jako úderné náradí při použití dřevorubeckého klínu.

Dřevorubecké klíny jsou nejlepší pro stromy středně velké a velké. Vkládají se dovnitř před vyřezáním celého hlavního řezu a vtloukají se tam pomocí sekyry nebo nárazové lopatky. Někdy je zapotřebí

několika dřevorubeckých klínů. Používejte klíny vyrobené z umělé hmoty nebo slitiny hliníku. Omylem se vám může stát, že říznete do klínu. Proto je dobré používat klíny vyrobené z měkkého materiálu, abyste nemuseli riskovat zničení řetězu pily. Naviják se používá v situaci, kdy potřebujete maximální sílu a bezpečnost. Pro maximální účinek se lano přivazuje ke stromu co nejvýše.

Zdroj

1. <https://www.husqvarna.com/.../dukladna-priprava/6-kroku>
2. RIKAST : Rizikové kácení stromů

Klíčová slova: Kácení a výsadba stromů

(Ключові слова: Вирубування та висаджування дерев [kl'učoví slova: vyrubuvaňňa ta vysadžuvaňňa derev])

ČESKÉ SLOVO	UKRAJINSKÉ SLOVO	PŘEPIS
Výsadba stromů	висаджування дерев	[vysadžuvaňňa derev]
Antropogenní půda	антропогенний ґрунт	[antropohennyj grunt]
Drenážování	дренажування	[drenažuvaňňa]
Výsadbová jáma	яма для висаджування	[jama dla vysadžuvaňňa]
Manipulace	маніпуляція / поводження	[maňipuľac'ija / povodžeňňa]
Řez stromu	обрізування дерева	[obrižuvaňňa dereva]
Vycentrování stromu	центрування дерева	[centruvaňňa dereva]
Kotvení	анкерне кріплення	[ankerne kripleňňa]
Nátěr kmene	білення / фарбування стовбура	[bileňňa / farbuvaňňa stovbura]
Kácení stromu	спилування / зрубування / зрізання дерева	[spyľuvaňňa / zrubuvaňňa / zrizaňňa dereva]
Povolení ke kácení	дозвіл на спилування / зрубування / зрізання	[dozvil na spyľuvaňňa / zrubuvaňňa / zrizaňňa]
Oznámení o kácení	повідомлення про спилування / зрубування / зрізання	[povidomleňňa pro spyľuvaňňa / zrubuvaňňa / zrizaňňa]
Vlastnické právo	право власності	[pravo vlasnost'i]
Umístění dřevin	розміщення дерев	[rozmjščeňňa derev]

Směr kácení stromu	на <u>п</u> рямок з <u>в</u> алювання д <u>е</u> рева	[n <u>a</u> pr' <u>a</u> mok z <u>v</u> aľuvaňňa d <u>e</u> reva]
Prořezávání stromu	обр <u>і</u> зування д <u>е</u> рева	[obr' <u>i</u> zuvaňňa d <u>e</u> reva]
Nářadí	інструм <u>е</u> нти	[instrum <u>e</u> nty]
Dřevorubecký klín	в <u>а</u> лочний / з <u>в</u> алювальний клин	[v <u>a</u> ločnyj / z <u>v</u> aľuvaľnyj klyn]
Řetěz pily	ланц <u>ю</u> г п <u>и</u> лки	[lanc' <u>u</u> h p <u>y</u> lky]

Zpětná vazba

Žáci střední zahradnické školy se zajímali o problematiku kácení dřevin v soukromých zahradách, kdy a jak získat povolení a diskutovali živě o výši pokuty za neoprávněné kácení stromů. Vzhledem k nepřízní počasí výuka probíhala v učebně školy. Zapojeni do diskuze byli žáci jak s odlišným mateřským jazykem, tak i žáci české národnosti.

